

О. ХЕНРИ

ОТКУП

Превод от английски: Тодор Вълчев, 1977

chitanka.info

Ние със стария Мак Лонсбъри излязохме от тази сляпа игра с една златоносна миничка с по четирийсет хиляди долара на глава. Казвам „стария Мак“, но той не беше стар. Четирийсет и една, не повече. Но винаги си е изглеждал стар.

— Анди — казва ми Мак, — омръзна ми да блъскам. Ние с тебе поработихме ячко тези три години. Я да си поотпочинем и да се поразтоварим от тия парици, дето ни влязоха в ръцете.

— Това предложение ми допада — казвам аз. — Нека поживеем известно време като набоби, та да видим как изглежда това. Какво смяташ: да направим едно пътешествие до Ниагара или да го ударим на комар.

— Години наред съм си мислил — казва Мак, — че ако един ден ми паднат повечко пари, ще наема някъде една двустайна къщурка, ще си взема за готвач някой китаец, ще седя само по чорапи и ще чета „История на цивилизацията“ от Бъкъл.

— Дааа, това е полезно за стомаха, приятно за душата и скромно, без вулгарна показност — казвам аз. — И не виждам нищо по-добро, в което човек може да вложи парите си. Дай ми само един часовник с кукувица и самоучителя за банджо на Сеп Уинър, и аз съм готов да се присъединя към теб.

След седмица ние с Мак се изтърсваме в градчето Пиня, на трийсетина мили от Денвър, и намираме една елегантна къщичка с две стаи — точно каквато ни трябва. Внесохме една торба пари в градската банка и се запознахме с всичките триста и четирсет граждани на Пиня. От Денвър докарахме китаеца, часовника с кукувицата, Бъкъл и самоучителя и те веднага внесоха в къщурката ни домашен уют.

Ако някой ви каже, че богатството не носи щастие, не му вярвайте. Да можехте само да видите как старият Мак седи в люлеещия се стол, вирнал на прозореца краката си в сини плетени чорапи, и как поглъща през очилата плявата на Бъкъл! Това бе картина на доволство, на която и самият Рокфелър би завидял. А аз се учех да свиря на банджото „Старият негър Зип“, кукувицата казваше навреме своите забележки, а пък А-Синг изпълваше въздуха с такъв вълшебен мирис на шунка с яйца, от който би се засрамила и горската теменужка. Когато притъмнееше толкова, че вече не можеше да се различават алабализмите на Бъкъл и нотите на самоучителя, ние с Мак запалвахме лулите и разговаряхме за наука, за лов на бисерни миди, за

ишиас, за Египет, за правопис, за риби, за пасати, за кожи, за благодарността, за орли и за още сума неща, за които преди все не ни стигаше време да изкажем разбиранията си.

Една вечер Мак отвори дума и ме попита дали познавам добре навиците и политиката на женското съсловие.

— Разбира се — казвам аз самоуверено. — Познавам ги от Алфред до Омаха. Женската природа и тям подобни — казвам — са ми така ясни, както са ясни на катъра Скалистите планини. Надушвам им всички стъпки и зигзаги.

— Да ти кажа право, Анди — изповяда се Мак и като че въздъхна, — никога не ми се е случвало да се натъкна на тяхното благоразположение. Сигурно и в мен е могла да трепне склонност към тяхната близост, но все не ми е оставало време. От четиринайсетгодишен си вадя сам хляба и моите логически разсъждения не можах да се обогатят с онези чувства, които съгласно описанията извиква тази секта. И понякога съжалявам за това — казва Мак.

— Жените са неблагоприятен предмет за изучаване — казвам аз, — но всичко зависи от ъгъла на зрение. И въпреки че се различават една от друга рационално, често съм забелязвал, че никак не си приличат и в отсенките на контраста.

— Струва ми се — продължава Мак, — че човек трябва да проявява интерес към предмета и да се вдъхновява от тази секта, докато е млад и предопределен за това. Аз комай съм вече твърде стар, за да се включа в тази учебна програма.

— Знаем ли — казвам аз, — може би е по-добре да отдадеш предпочитанията си на торба пари и пълно освобождение от всякакви бездоволства. Но аз не съжалявам, че ги познавам така добре — казвам. — Който разбира симптомите и фокусите на женското съсловие, няма да пропадне в живота.

Ние се задържахме в Пиня, защото градчето ни харесваше. Някои хора предпочитат да харчат парите си с гръм и трясък и в непрекъснато движение, но на нас с Мак ни беше дошло до гуша от шумотевица и хотелски пешкири. Населението на Пиня се държеше добре с нас. А-Синг забъркваше манджите по наш вкус. Мак и Бъкъл бяха неразделни като обирници на гробове, а аз изтръгвах от струните

на банджото сърцевъзбудително подобие на „Момичета от Бъфало, излезте тази вечер“.

Един ден получих телеграма от Спрейт, от Ню Мексико, гдето този човек разработваше мина, в която имах капитал. Налагаше се да замина и аз останах там два месеца. Но изгарях от нетърпение да се върна в Пиня и да се радвам отново на живота.

Когато стигнах до къщичката ни, за малко не припаднах. Мак стоеше на прага; и ако ангелите плачат, сега в никакъв случай не биха се засмели.

Това не беше човек, а зрелище. Бога ми! Дори нещо по-страшно — театър, амфитеатър, амфитрион!

Беше със сюртук, с лъскави чепици, бяла жилетка и цилиндър; а на фасадата му забучен стрък мушкато, голям колкото цяла връзка спанак. И се подсмивва, и се криви като търгаш от пъкъла или дете, кога има колики.

— Здравей, Анди — казва Мак обезлицял. — Радвам се, че се връщаш. Докато те нямаше, тук станаха някои промени.

— Виждам — казвам аз — и трябва да ти кажа, че това е кощунствено явление. Бог те е създал не такъв, Мак Лонсбъри. Защо омалоценяваш неговото творение със своята дръзка разпуснатост?

— Но чакай, Анди — казва той, — след като ти замина, мене ме избраха за мирови съдия.

Вгледах се отблизо в Мак. Той беше неспокоен и развълнуван. А един миров съдия трябва да бъде мирен и безутешен.

Точно в този миг по тротоара се зададе младо момиче и аз видях как Мак се усмихна сковано и се изчерви, а после повдигна цилиндъра, ухили се и се поклони, тя също се ухили и поклони и отмина.

— Ти си безнадеждно загубен — казвам аз, — ако на тези години те е хванала любовна треска. Аз си мислех, че вече не може да те пипне. Та и лачени чепици! И всичко това само за някакви си два месеца.

— Тази вечер ме чака сватба — казва Мак явно възбуден. — Това е булката.

— Ей, забравих нещо в пощата — казвам аз и хуквам.

След стотина крачки настигнах момичето. Свалих шапка и ѝ се представих. Тя беше около деветнайсетгодишна, но младееше за

годините си. Тя се изчерви, а после ме изгледа студено, като че представлявах снежната виелица от „Двете сирачета“.

— Доколкото разбрах, тази вечер ще се венчавате — казах аз.

— Точно така — каза тя. — Да имате някакви възражения?

— Слушай, сестро — подхващам аз.

— Говорите с госпожица Ребоза Ред — докача се тя.

— Знам — казвам. — Та слушай, Ребоза, аз съм на такива години, че може да съм вземал пари назаем от баща ти. А тази стара, наконтена, натруфена, подправена, страдаща от морска болест мърша, която се дуе като неподобен пуяк и пристъпя важно с лачените си чепици, е по една случайност най-добрият ми приятел. Него ли намери да вложиш в това брачно предприятие?

— Ами като няма друг — отвърща госпожица Ребоза.

— Глупости! — казвам аз и хвърлям убийствен поглед на възхищение към тена на лицето и композицията на чертите ѝ. — С твоята красота ти можеш да завъртиш, когото си искаш. Чуй ме, Ребоза, старият Мак не става за тази работа. Той е бил на двадесет и две годни, когато баща ти те е създал, както се изразяват вестниците. Този негов неочакван разцвет няма да трае дълго. Той целият е продухан от старост, целомъдрие и гнилост. Това неговото е злокачествен случай на закъсняло лято. Той пропуснал късмета си, когато е бил млад, а сега иска да измоли от природата лихвите върху полицата, която Купидон му е подписал, вместо да му плати в брой. Ребоза, твърдо ли си решила този брак да се състои?

— Абсолютно — казва тя и залюлява теменужките на шапката си. — И мисля, че не само аз.

— В колко часа трябва да стане това? — питам аз.

— В шест — казва тя.

Веднага реших как да действувам. Трябваше да направя всичко, за да спася стария Мак. Да позволя такъв добър, отлежал, неподходящ за брак мъж да стане жертва на някакво момиченце, което още не е отвикнало да гризе молива и да закопчава престилката си откъм гърба — не, това надхвърляше границите на моето търпение.

— Ребоза — казвам аз сериозно, като гребя с две ръце от запасите си от познания за женската умствена интуиция, — няма ли в Пиня някой младеж... някой хубав младеж, който да ти харесва.

— Има — казва Ребоза и кима с теменугите. — Има, разбира се. Що за въпрос, боже мой!

— А той харесва ли те — питам аз. — Какво е неговото отношение към тебе?

— Луд е по мен — казва Ребоза. — Мама започна да полива стъпалата пред входа с вода, че той иначе по цял ден там седеше. Но тази вечер ще се свърши с всичко това — довършва тя с въздишка.

— Ребоза — казвам аз, — ти всъщност не изпитваш към стария Мак това силно обожание, което се нарича любов. Прав ли съм?

— Само това ми липсваше! — възкликна момичето. — Та той е сух като угаснал вулкан. Как можахте да го измислите!

— А кой е младежът, когото харесваш? — осведомявам се аз.

— Еди Бейлз — казва тя. — Работи в бакалницата на Крозби. Но изкарва само трийсет и пет долара на месец. Ела Ноукс беше луда по него.

— Старият Мак ми съобщи — казвам аз, — че сватбата ще стане в шест часа тази вечер.

— Точно така — казва тя. — В шест часа в къщи.

— Ребоза — казвам аз, — изслушай ме. Ако Еди Бейлз имаше хиляда долара — имай пред вид, че за хиляда той може да има собствена бакалница, — та ако на вас с Еди ви падне отнякъде такава сума, ще се съгласиш ли да се бракосъчетаеш с него в пет?

Момичето ме гледа в очите една минута и аз усещам как безшумно я обземат онези съзерцания, характерни за жените в такива случаи.

— Хиляда долара? — казва тя. — Ще се съглася, разбира се.

— Хайде — казвам, — да вървим при Еди.

Отидохме в бакалницата на Крозби и повикахме Еди навън. Той имаше почтен и луничав вид, но когато му изложих предложението си, треска го разтресе.

— В пет часа? — казва той. — За хиляда долара? Моля ви, не ме събуждайте. Разбрах, вие сте богатият чичо, натрупал състояние от търговия с подправки в Индия. Аз ще купя бакалницата на Крозби и сам ще си бъда стопанин.

После влязохме вътре, извикахме Крозби настрана и му обяснихме цялата работа. Аз написах чек за хиляда долара и му го

дадох. Условието беше, ако Еди и Ребоза се оженят в пет, Крозби да им предаде чека.

След това им дадох благословията си и отидох да поскитам на воля из гората. Там седнах на един пън и се отдах на размишления за живота, за старостта, за зодиака, за характера на жените и за разстройствата, които всекиму е писано да изживее. Потупах се по рамото за това, че очевидно бях спасил стария си приятел Мак от злокачествения пристъп на закъсняло лято. Знаех, че когато оздравее и се отърси от главозамайването и лачените чепици, ще ми бъде благодарен. „За да бъде възпрян Мак от подобни рецидиви — мислех си аз, — си заслужава да се хвърлят и повече от хиляда долара“. Но най-много се радвах за това, че познавах отблизо жените и не можех да бъда измамен от техните въображения и еволюции.

Когато се прибрах у нас, сигурно беше пет и половина. Влизам и какво виждам: старият Мак се изпружил в стола със старите си дрехи, вирнал сините чорапи на прозореца, а в скута му — „История на цивилизацията“.

— Нямах вид на човек, който се готви за сватба в шест — казвам аз, за да си придам по-невинен вид.

— А — казва Мак и посяга към тютюна, — върнаха я назад, за пет часа. Изпратиха ми бележка, че са променили часа. Всичко се свърши вече. А ти къде изчезна толкова дълго, Анди?

— Ти чу ли за сватбата? — питам го аз.

— Лично аз ги венчах — казва той. — Нали ти обясних, че съм мирови съдия. Свещеникът отишъл някъде на изток да види домашните си и аз съм единственият човек в града, който може да извършва церемонии по бракосъчетанието. Още преди месец обещах на Еди и Ребоза, че ще ги венчая. Момчето е работливо и един ден ще отвори собствена бакалница.

— Ще отвори — казвам аз.

— На сватбата имаше сума жени — казва Мак и дърпа лулата. — Но аз като че не можах да получа никакви нови представи за тях. А как ми се ще да познавам като теб структурата на техните ловкости. Ти нали казваше...

— Това беше преди два месеца — прекъснах го аз и се пресегнах за банджото.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.